

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ความรู้พื้นฐานในการปลูก และ การใช้ประโยชน์พืช
สมุนไพรตระกูลขิงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นางสาวประมาล ชูสกุล

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กุสิน	ศรีมงคล	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดุษฎิ	ณ ลำปาง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิทยา	สรวมศิริ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์	สุทธสุภา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานในการปลูกและการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรตระกูลขิง และหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม กับความรู้พื้นฐานในการปลูกและการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรตระกูลขิงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกและการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรตระกูลขิง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกร 120 คน จาก 5 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแมริม อำเภอสะเมิง อำเภอสันทรายและอำเภอสันป่าตอง

จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่ศึกษา มีอายุเฉลี่ย 50.4 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีอาชีพหลักด้านการเกษตร ส่วนใหญ่อาศัยบนพื้นที่ราบ มีรายได้เฉลี่ย 40,239.5 บาท/ปี และได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสมุนไพรจากโทรทัศน์และเพื่อนบ้าน

การวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานในการปลูกและการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรตระกูลขิงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีความรู้พื้นฐานในระดับปานกลาง โดยมีความรู้พื้น

บ้านในการปลูกและการใช้ประโยชน์ขมื่นเหลืองมากที่สุด และมีความรู้พื้นฐานในการปลูกและการใช้ประโยชน์กระท่อนน้อยที่สุด

พืชตระกูลขิงที่ทำการศึกษาคณะกรจะมีการปลูกได้ตามบริเวณบ้านเรือนและปลูกได้เป็นจำนวนน้อย เป็นผักสวนครัวหลังบ้าน สำหรับไว้บริโภคในครัวเรือนและใช้เป็นยารักษาโรคด้วย

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ และการได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสมุนไพรของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความรู้พื้นฐานในการปลูกและการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรตระกูลขิง สำหรับ เพศ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพพื้นที่ อาชีพและรายได้ทั้งหมด ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้พื้นฐานในการปลูกและการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรตระกูลขิงแต่อย่างใด

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร คือ ขาดการให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านสมุนไพรและยังไม่มี การส่งเสริมการปลูกอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ รัฐบาลควรมีการส่งเสริมการปลูกและการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรแก่ผู้สูงอายุ และควรเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกษตรกรได้รู้จักพืชสมุนไพรดียิ่งขึ้น

Independent Study Title **Traditional Knowledge on Growing and Use of Zingiberaceae as Medicinal Plants of Farmers in Chiang Mai Province**

Author **Miss Pramual Choosakul**

M.S.(Agriculture) **Agricultural Extension**

Examining Committee :

Asst. Prof. Katin	Srimongkol	Chairman
Asst. Prof. Dusdee	Nalampang	Member
Asst. Prof. Dr. Pittaya	Sruamsiri	Member
Assoc. Prof. Dr. Paiboon	Suthasupa	Member

Abstract

The objectives of this research were to study (1) traditional knowledge on growing and use of Zingiberaceae as medicinal plants, (2) the relationship between personal characteristics, socio-economic factors and traditional knowledge on growing and use of Zingiberaceae medicinal plants of farmers in Chiang Mai Province and (3) problems and obstacles of farmer on growing and use of Zingiberaceae medicinal plants.

Population studied were 120 farmers from 5 Districts ; Muang, Mae Rim, Samoeng, San Sai and San Pa Tong.

From research findings, it was found that farmers' average age was 50.4 years old with 3 family members. Most of them were male and finished primary school. Agriculture was the main source of income. Most farmers lived in lowland with an average income of 40,239.5 Baht per year. The information about medicinal plants mostly obtained from television and neighbours.

As for traditional knowledge on growing and use of Zingiberaceae medicinal plants, farmers had such knowledge at a moderate level, having most knowledge on Curcuma and least knowledge on Wild Ginger.

Most Zingiberaceae medicinal plants studied, farmers planted a few in the backyard garden for family consumption and use for medicinal purpose.

From hypothesis testing, it was indicated that age and access to information on medicinal plants were related to traditional knowledge on growing and use of Zingiberaceae medicinal plants while sex, educational level, family member, topography, occupation were not related to traditional knowledge at all.

Problems and obstacles were lack of the provision of herbal information and lack of support from the government.

It was recommended that, the government should promote the cultivation and use of medicinal plants to old aged people and give more opportunity to farmers to get access to information about such medicinal plants.